
Počas vianočných sviatkov divákov poteší aj digitálne reštaurovaný film *Pacho, hybský zbojník*

Klasické slovenské filmy a rozprávky na televíznych obrazovkách nám každoročne spríjemňujú obdobie vianočných a novoročných sviatkov. V súčasnej neistej dobe je to jedna z mála istôt. Z archívnych zbierok Slovenského filmového ústavu (SFÚ) tento rok na obrazovky slovenských a českých televízií zavítajú filmy Juraja Jakubiska, Paľa Bielika či Miloslava Luthera, chýbať nebude ani nezabudnuteľný Jozef Kroner vo filme *Pacho, hybský zbojník* (1975) Martina Ľapáka. Počas Štedrého dňa si diváci budú môcť pozrieť až tri slovenské klasické diela.

Už tradičnou súčasťou nejednej domácnosti počas štedrovečerného dňa je *Perinbaba* (1985) Juraja Jakubiska. Rozprávku o stareнке, ktorá sa starala o sneh, a o Jakubovi, ktorý sa nebál smrti, prinesie TV Markíza. Jakubiskov divácky vďačný príbeh v hlavnej úlohe s talianskou herečkou Guliettou Masinou zachytáva odvekú túžbu človeka po šťastí, porozumení a láske a ukazuje silu, s akou je možné prekonať ťažkosti a zvíťaziť nad smrťou.

Milovníci rozprávok si na Štedrý deň budú môcť pozrieť aj film *Kráľ Drozdia brada* (1984) Miloslava Luthera. Príbeh o krásnej, ale pyšnej princeznej Anne, ktorá kruto znevažuje každého uchádzača o jej ruku a trón, uvedie TV JOJ. Hlavnou myšlienkou príbehu je poznanie, že obyčajný chudobný život, ťažká práca a láska dokážu človeka naučiť milovať aj odpúšťať. Obe rozprávky vznikli na motívy príbehov Jacoba a Wilhelma Grimmovcov.

Štedrý deň môžu diváci zakončiť dramatickým príbehom o chlupskej cti a odvahe *Očovské pastorále* (1973) režiséra Jozefa Zachara na Dvojke verejnoprávnej televízie. Hrdinom filmu je svojrázny očovský bača Golian, niekdajší súkromný hospodár, ktorému sa z družstevného stáda stratí tridsať oviec. Paralelne s priebehom vyšetrovania a hľadania oviec sa v retrospektíve odvíja celá Golianova minulosť.

Divákov tento rok poteší aj fakt, že na televízne obrazovky sa na Slovensku i v Čechách dostane jeden z každoročne najsledovanejších filmov SFÚ počas vianočného obdobia. Úsmevná zbojnícka feéria, čerpajúca z tradícií ľudového humoru, *Pacho, hybský zbojník* (1975) Martina Ľapáka sa premietne v digitálne reštaurovanej podobe. Túto adaptáciu rovnomennej poviedky Petra Jaroša uvedie verejnoprávna RTVS na Jednotke aj Česká televízia na kanáli ČT art.

Pacho, hybský zbojník má svojich priaznivcov predovšetkým vďaka hlavnému hrdinovi v podaní nezabudnuteľného Jozefa Kronera. Pacho nie je obyčajný zbojník. Neznáša krivdy a feudálny útlak a aj napriek nedostatku fyzickej sily sa pomocou svojej šikovnosti a prešibanosti vyrovná s každou situáciou. Film sa do súčasnej podoby digitálne reštauroval v digitalizačnom pracovisku Slovenského filmového ústavu od decembra 2019 do marca 2020.

„Film sme digitalizovali a reštaurovali z originálnych obrazových a zvukových materiálov v celkovej dĺžke 127 502 filmových políčok. Ako referenčná kópia bola zvolená pôvodná kópia – materiál Kodak z roku 1974,“ vysvetľuje digitalizačný proces filmu expert na digitalizáciu a manažér kvality a kontroly Peter Csordás, vedúci oddelenia Digitálnej audiovizie SFÚ. „Zaujímavosťou je duálnosť projekčného obrazového formátu. Pre televíziu bol v dobe vzniku filmu určený pomer strán 1:1,37 a pre kiná 1:1,66. My sme vyrobili obidva formáty s tým, že do distribúcie sme uprednostnili formát určený pre kiná, ktorý dnes vyžadujú aj televízie. Pri reštaurovaní zvuku sme riešili predovšetkým odstránenie skreslenia zvukového záznamu. Pri farebných obrazových korekciách sme sa snažili zachovať pôvodnú škálu poltónov a farebné podanie predovšetkým pri nočných záberoch.“

Reštaurovania a digitalizovania filmov v SFÚ sa zúčastňujú aj tvorcovia, ktorí participovali na vzniku filmu, alebo sú k týmto procesom prizvaní odborní garanti filmových profesií. Ich odvedená práca sa vždy odzrkadlí na výslednom vyznení filmu a predovšetkým na kvalite diváckeho zážitku. „Odbornými garantmi pri filme *Pacho, hybský zbojník* boli Laco Kraus za obraz a Juraj Solan za zvuk, dohľad nad laboratórnymi procesmi mal Štefan Komorný. Dúfam, že kvalitu nášho výstupu a teda aj potenciál, ktorý ponúkajú súčasné digitálne technológie v zmysle spracovania analógového záznamu, diváci ocenia,“ dodáva Csordás.

Najbohatší program s ohľadom na klasické slovenské filmové diela prináša počas sviatkov verejnoprávna RTVS. Od Štedrého dňa až do Troch kráľov uvedie na Jednotke šesť titulov. Okrem filmu *Pacho, hybský zbojník* odvysielala aj tragikomický príbeh *Pásla kone na betóne* (1982), zachytávajúci mentalitu, spôsob života a osobitosti prostredia východoslovenského regiónu, ktorý na motívy poviedok Milky Zimkovej nakrútil Štefan Uher, a situačnú komédiu *Sladké starosti* (1984) Juraja Herza o Šimonovi, ktorý je uznávaným cukrárskym majstrom, no i veľkým smoliarom v láske. Vážnejší tón v programovej ponuke Jednotky budú mať filmy *Majster kat* (1966) Paľa Bielika a dva filmy Vladimíra Bahna *Skrytý prameň* (1973) a *Posledná bosorka* (1957). TV JOJ počas vianočného obdobia odvysielala film Juraja Jakubiska *Nevera po slovensky* (1980).

Česká televízia zaradila počas vianočných a novoročných sviatkov do programu televízneho kanála ČT art dve slovenské klasiky. Snímku *Pacho, hybský zbojník* doplní Bielikova historická dráma *Majster kat*, odohrávajúca sa v čase tureckých nájazdov na povodie Dunaja. Príbeh dvoch priateľov, rybára Richardusa a mestského kata Emila Targa, ukazuje, že náklonnosť k jednej žene, nečestnosť a zrada vedú zmeniť priateľstvo na veľkú nenávisť.

Viac informácií o filmoch nájdete na:

<http://www.skcinema.sk/ar1-sfu/>

X X X

RTVS – Jednotka:

26. 12. 2020 o 20.20 hod. – **Pacho, hybský zbojník**, r. Martin Ťapák

28. 12. 2020 o 22.10 hod. – **Pásla kone na betóne**, r. Štefan Uher

31. 12. 2020 o 17.30 hod. – **Sladké starosti**, r. Juraj Herz

1. 1. 2021 o 20.30 hod. – **Majster kat**, r. Paľo Bielik

4. 1. 2021 o 17.25 hod. – **Skrytý prameň**, r. Vladimír Bahna

5. 1. 2021 o 17.25 hod. – **Posledná bosorka**, r. Vladimír Bahna

RTVS – Dvojka:

24. 12. 2020 o 21.45 – **Očovské pastorále**, r. Jozef Zachar

TV MARKÍZA:

24. 12. 2020 o 17.00 hod. – **Perinbaba**, r. Juraj Jakubisko

TV JOJ:

24. 12. 2020 o 11.40 hod. – **Kráľ Drozdia brada**, r. Miloslav Luther (repríza: 26. 12. 2020 o 9.20 na JOJ Plus)

29. 12. 2020 o 20.30 hod. – **Nevera po slovensky**, r. Juraj Jakubisko

ČESKÁ TELEVÍZIA – ČT art:

21. 12. 2020 o 22.00 hod. – **Pacho, hybský zbojník**, r. Martin Ťapák

4. 1. 2021 o 23.15 hod. – **Majster kat**, r. Paľo Bielik

Slovenský filmový ústav (SFÚ)

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizízie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizíii č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizízie slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kína Lumière.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a na zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €. V roku 2020 spustilo online projekt Kino doma.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk